

**LOKALNI PLAN SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE ZA PRIJESTONICU
CETINJE**

ZA PERIOD OD 2022. DO 2026. GODINE

Cetinje, jun 2022. godine

Skraćenice

CG-Crna Gora

UN-Ujedinjene nacije

MFSS - Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

ZZZCG-Zavod za zapošljavanje Crne Gore

CSR -Centar za socijalni rad

ZSDZ-Zavod za socijalnu i dječju zaštitu

CDB-Centar za Dnevni boravak

JU- Javna ustanova

JLS- Jedinica lokalne samouprave

JZU-Javna zdravstvena ustanova

DZ-Dom zdravlja

OŠ-Osnovna škola

SŠ-Srednja škola

NVO- Nevladina organizacija

PU- Pružalac usluga

PAS-Psihoaktivne supstance

OCD- Organizacija civilnog društva

MO-Materijalno obezbjeđenje

JNP-Jednokratna novčana pomoć

DNJP- Dodatak za njegu i pomoć

CKCG-Crveni krst Crne Gore

OOCK-Opštinska organizacija Crveni krst

LGBTQ-Skraćenica za Lezbejke, gej muškarce, biseksualne, transrodnei queerosobe

LAPRR- Lokalni akcioni plan za postizanje rodne ravnopravnosti

Sadržaj

UVOD.....	4
PRAVNI OKVIR.....	6
FINANSIRANJE SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE.....	9
DEMOGRAFSKI PODACI.....	10
POSTOJEĆI KAPACITETI.....	112
PRIORITETNE GRUPE I USLUGE U OBLASTI SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE	23
AKCIONI PLAN.....	26
PLAN PRAĆENJA SPROVOĐENJA I PROCJENE USPJEŠNOSTI	35

UVOD

Lokalni plan socijalne i dječje zaštite za Prijestonicu Cetinje, za period 2022.do 2026. godine (u daljem tekstu: Lokalni plan) je strateški dokument koji se donosi u cilju unapređenja socijalne i dječje zaštite, daljeg razvoja usluga koje podržavaju život korisnika u zajednici i jačanja međuresorne saradnje na lokalnom nivou.

Osnov za donošenje Lokalnog plana je Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list Crne Gore”, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17 i 50/17), kojim je propisano da se socijalna i dječja zaštita ostvaruje u skladu sa strateškim dokumentima, kojima se utvrđuju dugoročni ciljevi i prioriteti razvoja socijalne i dječje zaštite. Strateška dokumenta čine mjere i programi koje utvrđuju Vlada Crne Gore i jedinice lokalne samouprave, odnosno opštine i koje je potrebno realizovati u cilju unapređenja socijalne i dječje zaštite. Takođe, osnov za donošenje Lokalnog plana su i Akcioni planovi za sprovođenje Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period od 2018. do 2022. godine i Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starijih za period od 2018. do 2022. godine.

Prijestonica Cetinje prepoznala je značaj strateškog planiranja u cilju poboljšanja socijalno-ekonomskog položaja građana ove opštine, odnosno djece, odraslih i starijih lica.

U izradi Lokalnog plana učestvovali su predstavnici/ce:

- Sekretarijata za lokalnu samoupravu i društvene djelatnosti Prijestonice Cetinje,
- Kancelarije za ljudska i manjinska prava Prijestonice Cetinje,
- JU Centar za socijalni rad za Prijestonicu Cetinje,
- Zavod za zapošljavanje CG – Biro rada Cetinje,
- JU Centar za dnevni boravak djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom u Prijestonici Cetinje,
- Organizacija Crvenog krsta Prijestonice Cetinje,
- Osnovno državno tužilaštvo Cetinje,
- Uprava policije – ekspozitura Cetinje,
- Gimnazija Cetinje,
- OŠ Njegoš,
- Dom zdravlja Cetinje,
- Udruženja paraplegičara Cetinje.

Rješenjem Gradonačelnika Prijestonice, br. 01-128/21-2174 od 12. 11. 2021. godine, imenovana je radna grupa, koju su činili:

1. Marina Huter, predstavnik Sekretarijata za lokalnu samoupravu i društvene djelatnosti Prijestonice Cetinje, koordinatorka,
2. Dragana Kaluđerović, predstavnik Kancelarije za ljudska i manjinska prava Prijestonice Cetinje, članica,
3. Milica Krivokapić, predstavnik JU Centar za socijalni rad za Prijestonicu Cetinje, članica,
4. Jelena Radoičić, predstavnik Zavod za zapošljavanje CG – Biro rada Cetinje, članica,
5. Marija Perović, predstavnik JU Centar za dnevni boravak djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom u Prijestonici Cetinje, članica,
6. Ana Kavaja, predstavnik Organizacija Crvenog krsta Prijestonice Cetinje, članica,
7. Ivana Marković, predstavnik Osnovno državno tužilaštvo Cetinje, članica,
8. Mirko Boljević, predstavnik Uprava policije – ekspozitura Cetinje, član,
9. Milica Đurović, predstavnik Gimnazija Cetinje, članica,
10. Suzana Roganović, predstavnik OŠ Njegoš, članica,
11. dr Biljana Ivelja, predstavnik Dom zdravlja Cetinje, članica,
12. Dejan Tmušić, predstavnik Udruženja paraplegičara Cetinje, član.

Konsultantska podrška tokom izrade Lokalnog plana obezbijeđena je od strane mr Gorana Kuševije, uz tehničku podršku CEED Consulting.

Prijestonica Cetinje je u cilju kvalitetnije izrade Nacrta Lokalnog plana sprovela proces konsultacije zainteresovane javnosti. Kreiran je upitnik koji je objavljen na sajtu Prijestonice Cetinje I distribuiran je putem e-maila, društvenih mreža, kao i u štampanom obliku i putem vibera široj javnosti.

Lokalni plan socijalne i dječje zaštite za Prijestonicu Cetinje za period 2022. do 2026. godine sadrži sljedeće podatke:

- ciljeve Lokalnog plana,
- koje aktivnosti i mjere treba realizovati,
- koji su indikatori aktivnosti i mjera,
- ko je nosilac za realizaciju svake aktivnosti i mjera,
- u kom vremenskom okviru aktivnosti i mjere treba realizovati
- izvor finansijskih sredstava.

PRAVNI OKVIR

Kao članica Ujedinjenih nacija (UN) i Savjeta Evrope, Crna Gora sprovodi reformu sistema socijalne i dječje zaštite imajući u vidu prava, normative i standarde utvrđene u međunarodnim dokumentima prije svega onima koji se odnose na garancije ljudskih prava i sloboda, i to:

- Povelja o osnovnim pravima,
- Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima,
- Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima,
- Revidirana Evropska socijalna povelja,
- Dodatni protokol Evropske socijalne povelje,
- Protokol o izmjenama Evropske socijalne povelje,
- Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije,
- Konvencija UN o pravima djeteta,
- Konvencija UN o pravima osoba s invaliditetom,
- Konvencija UN o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama,
- Praksa Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu,
- Madridski međunarodni plan akcije o starenju i Politička deklaracija o starenju,
- Praksa UN Komiteta za ekonomska, socijalna i kulturna prava i dr.
- Istambulska konvencija.

Ovaj Akcioni plan izrađen je uz uvažavanje preporuka UN Komiteta za prava djeteta i UN Komiteta o pravima osoba s invaliditetom, kako bi Crna Gora ostvarila napredak u ostvarivanju prava garantovanih Konvencijama.

U okviru domaćeg zakonodavstva, prilikom izrade Lokalnog plana uzeti su obzir sljedeći zakoni: Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG“, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17 i 50/17), Zakon o lokalnoj samoupravi („Službeni list CG“, br. 2/18, 34/19 i 38/20), Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju („Službeni list Crne Gore“, br. 6/16, 2/17, 22/17, 13/18 i 67/19), Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore“, br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 81/04, 29/05, 14/07, 47/07, 12/07 i 13/07 i „Službeni list Crne Gore“, br. 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 39/11, 40/11, 66/12, 36/13, 38/13, 61/13, 6/14, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16 i 80/20), Porodični zakon („Sl. list Republike Crne Gore“, broj 1/07 i „Sl. list Crne Gore“ broj 53/16), Zakon o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku („Sl. list Crne Gore“ broj 64/11), Zakon o zaštiti od nasilja u porodici („Službeni list CG“, br. 46/10 i 40/11), Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni list CG“, br. 46/10, 40/11, 18/14 i 42/17), Zakon o kretanju lica s invaliditetom uz pomoć psa pomagača („Službeni list CG“, br. 76/09 i 40/11), Zakon o povlastici na putovanje lica s invaliditetom („Službeni list CG“, br. 80/08, 40/11 i 10/15) i dr.

Također, prilikom izrade Akcionog plana poseban značaj imala su i sljedeća strateška dokumenta:

- Strategija za ostvarivanje prava djeteta 2019-2023. godine;
- Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za 2020. godinu;
- Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starijih za 2020. godinu;
- Strategija prevencije i zaštite djece od nasilja 2017-2021. godine;
- Strategija zaštite od nasilja u porodici 2016-2020. godine;
- Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTIQ osoba u Crnoj Gori 2019-2023.godine;
- Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u CG 2016-2020. godine;
- Strategija za integraciju lica s invaliditetom u Crnoj Gori 2016-2020.godine;
- Program za suzbijanje nasilja i vandalizma u školama i dr.
- Protokol o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici,
- Preporuke Grevio Komiteta Savjeta Evrope.

Oblast socijalne i dječje zaštite uređena je Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, koji je u najvećoj mjeri usklađen s međunarodnim standardima i obavezama preuzetim ratifikacijom međunarodnih ugovora, prije svega onima koji se odnose na garancije ljudskih prava i sloboda. Socijalna i dječja zaštita je djelatnost od javnog interesa, koja se zasniva na principima: uvažavanja integriteta i dostojanstva korisnika socijalne i dječje zaštite; zabrane diskriminacije korisnika; Informisanja korisnika o svim podacima koji su značajni za utvrđivanje njegovih socijalnih potreba i ostvarivanje prava, kao i o tome kako te potrebe mogu biti zadovoljene; individualnog pristupa korisniku u pružanju prava iz socijalne i dječje zaštite; aktivnog učestvovanja korisnika u kreiranju, izboru i korišćenju prava iz socijalne i dječje zaštite; uvažavanja najboljeg interesa korisnika u ostvarivanju prava iz socijalne i dječje zaštite; prevencije institucionalizacije i dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju; pluralizma usluga i pružalaca usluga socijalne i dječje zaštite koje obavljaju i organizacije civilnog društva i druga pravna i fizička lica, pod uslovima i na način propisanim zakonom; partnerstva i udruživanja različitih nosilaca djelatnosti i programa, posebno na lokalnom nivou u cilju dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju i prevencije institucionalizacije i transparentnosti u pogledu informisanja javnosti o socijalnoj i dječjoj zaštiti u sredstvima javnog informisanja, kao i na druge načine, u skladu sa zakonom.

Zakonom su uređena osnovna prava iz socijalne i dječje zaštite, kao materijalna davanja i usluge. Materijalna davanja iz socijalne zaštite su: materijalno obezbjeđenje; lična invalidnina; dodatak za njegu i pomoć; zdravstvena zaštita; troškovi sahrane; jednokratna novčana pomoć; naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu. Materijalna davanja iz dječje zaštite su: naknada za novorođeno dijete; dodatak za djecu; troškovi ishrane u predškolskim ustanovama; pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama; refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo; naknada po osnovu rođenja djeteta i refundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena.

U skladu sa navedenim zakonom opština može, u skladu sa materijalnim mogućnostima, obezbijediti materijalna davanja iz socijalne zaštite, kao što su: jednokratne pomoći; subvencije u plaćanju komunalnih usluga koje pružaju javna preduzeća koja osniva opština i druga materijalna davanja iz socijalne zaštite, kao i materijalna davanja iz dječje zaštite, kao što su: pomoć za novorođeno dijete; pomoć za nabavku školskog pribora i druga materijalna davanja. Vrste materijalnih davanja, bliže uslove, način i postupak za ostvarivanje prava propisuje nadležni organ opštine.

Usluge u oblasti socijalne i dječje zaštite su: podrška za život u zajednici; savjetodavno-terapijska i socijalno-edukativna usluga; smještaj, neodložne intervencije i druge usluge.

USLUGE SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE	
Podrška za život u zajednici	Pomoć u kući
	Stanovanje uz podršku
	Svratište
	Personalna asistencija
	Tumačenje i prevođenje na znakovni jezik
	Dnevni boravak/centar
Savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge	Savjetovanje
	Terapija
	Medijacija
	SOS telefon
Usluge smještaja	Porodični smještaj-hraniteljstvo
	Porodični smještaj
	Smještaj u ustanovu
	Prihvatište-sklonište i druge vrste smještaja
Neodložne intervencije	Usluge koje se pružaju radi osiguranja bezbjednosti u situacijama koje ugrožavaju život, zdravlje i razvoj korisnika i obezbjeđuje se 24 sata dnevno. Usluge neodložne intervencije pruža Centar za socijalnu rad
Drugo	Ostale usluge

Dokumenta na lokalnom nivou, koja su donijeta u oblasti socijalne i dječje zaštite:

- Lokalni plan za unapređenje socijalne inkluzije-razvoj lokalnih usluga socijalne zaštite 2013-2017.godine;
- Lokalni akcioni plan za postizanje rodne ravnopravnosti na teritoriji Prijestonice Cetinje za period 2020-2021. godine;
- Lokalni program socijalnog stanovanja Prijestonice Cetinje za 2021. godinu;
- Odluka o oblicima socijalne i dječje zaštite.

FINANSIRANJE SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE

Sredstva za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se u budžetu države i budžetu opštine, kao i vršenjem djelatnosti pružalaca usluga. Sredstva za usluge socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se i putem učešća korisnika, odnosno njihovih srodnika koji su dužni da ih izdržavaju, donacija, poklona, zavještanja, legata, osnivanjem zadužbina i fondacija i dr., u skladu sa posebnim zakonom.

U budžetu opštine mogu se obezbijediti sredstva za materijalna davanja u socijalnoj i dječjoj zaštiti propisana ovim zakonom i za usluge socijalne i dječje zaštite, kao što su: pomoć u kući, dnevni boravak, usluge narodne kuhinje, odmor i rekreaciju djece, stanovanje uz podršku, smještaj u prihvatilište - sklonište, stanovanje za socijalno ugrožena lica, u skladu sa zakonom i druge usluge u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima. Ukoliko opštine nijesu u mogućnosti da obezbijede sredstva za usluge u njihovom finansiranju učestvovala država.

Radi razvoja, odnosno finansiranja usluga socijalne i dječje zaštite sredstva se obezbjeđuju iz budžeta države, budžeta opštine, donacija, igara na sreću i drugih izvora. Sredstvima se finansiraju usluge socijalne i dječje zaštite za kojima postoji potreba u opštini i inovativne usluge i usluge socijalne i dječje zaštite od posebnog značaja za državu.

Pravilnikom o visini sredstava za razvoj, odnosno finansiranje usluga socijalne i dječje zaštite ("Službeni list Crne Gore", broj 42/15) propisani su kriterijumi za raspodjelu sredstava koja se obezbijede za razvoj i finansiranje usluga socijalne i dječje zaštite za kojima postoji potreba u opštini i inovativne usluge i usluge socijalne i dječje zaštite od posebnog značaja za državu. U članu 4 Pravilnika propisano je da su kriterijumi za raspodjelu sredstava za usluge socijalne i dječje zaštite za kojima postoji potreba u opštinama: usluga utvrđena kao prioritet lokalnim planom; potreba za pružanjem određene usluge; učešće opštine u finansiranju usluge; plan održivosti usluge; definisana ciljna grupa i broj korisnika; broj zaposlenih za pružanje usluge; plan praćenja i procjene uspješnosti usluge i finansijska sredstva potrebna za realizaciju usluge. Takođe, članom 6 Pravilnika, definisano je da sredstva za razvoj, odnosno finansiranje usluga obezbijedena u skladu sa zakonom raspodjeljuju se opštinama prema stepenu razvijenosti opštine razvrstane u skladu sa posebnim zakonom na način da opštinama prve, druge i treće grupe stepena razvijenosti u

procentu višem od 50%, kao i članom 8 Pravilnika da Opština prve, druge i treće grupe stepena razvijenosti učestvuje u finansiranju usluge najmanje 10%. Prijestonica Cetinje pripada trećoj grupi stepena razvijenosti.¹

DEMOGRAFSKI PODACI

Teritorijom Prijestonice Cetinje obuhvaćena je površina od 910 km², odnosno 6.6% cjelokupne površine Crne Gore. Kada je riječ o samom gradu, on se nalazi na površini od 6 km². Na teritoriji Prijestonice Cetinje postoje 24 mjesne zajednice. Od pomenutog broja, tri mjesne zajednice nalaze se na gradskom području, a 21 na seoskom.

Prema podacima popisa stanovništva iz 2011. godine², Prijestonica Cetinje ima 16 657 stanovnika, od čega 8031(48.21 %) muškaraca i 8626 žena (51.79 %). Po broju stanovnika, Prijestonica Cetinje čini 2.7% ukupnog stanovništva Crne Gore, tj. trinaestu opštinu po broju stanovnika. U gradskom/urbanom dijelu opštine živi 84,61% stanovnika (ukupno 14 093), dok manji dio 15.39% tj. 2564 njih živi van gradske sredine. Kada je u pitanju starosna struktura, po popisu iz 2011. godine, prosječna starost stanovništva na Cetinju je 40.3 godina (38.4 muškarci, a 42 žene). Također po istom popisu, broj punoljetnih građana je 13655, od čega 6461 muškog pola i 7194 ženskog pola.

Tabela 1. Kretanje broja stanovnika Prijestonice Cetinje sredinom godine, od 2015-2020.god, prema procjeni Monstata

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj stanovnika	15998	15837	15621	15353	15181	15046

Tabela 2. Ukupan broj korisnika penzija prema Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju i vrstama prava za januar 2021.godine

Vrste penzija							
Starosna		Invalidska		Porodična		Ukupno	
Broj korisnika	Prosječna penzija	Broj korisnika	Prosječna penzija	Broj korisnika	Prosječna penzija	Broj korisnika	Prosječna penzija
2384	278,67	889	236,69	847	243,77	4120	262,44

Popisom stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. godine, prvi put su se prikupljali podaci o postojanju smetnji u obavljanju svakodnevnih aktivnosti. Pitanja u obrascu su bila: ima li osoba zbog neke dugotrajne bolesti, invalidnosti ili starosti teškoća u obavljanju svakodnevnih aktivnosti; vrsta smetnji; uzrok smetnji i vrsta pomagala koju lice koristi. Na ovo pitanje bilo je moguće dati više odgovora, jer lice

¹Ministarstvo ekonomije, preliminarni podaci

²Popis stanovništva, domaćinstva i stanova u Crnoj Gori 2011.godine, Monstat

može da ima više od jedne vrste smetnji. Prema datim istraživanjima, u Cetinju postoji 2200 lica koja su navela da imaju smetnje u obavljanju svakodnevnih aktivnosti.

Tabela 3. Broj lica prema vrsti smetnji u odnosu na ukupno stanovništvo, Popis 2011.god.

Smetnje sa kretanjem	981 ili 5.9%
Smetnja sa sluhom	206 ili 1.2 %
Smetnje sa vidom	393 ili 2.4%
Smetnje sa pamćenjem, koncentracijom ili sporazumjevanjem	131 ili 0.8%
Ostale teškoće	940 ili 5.6 %

Tabela 4. Broj novorođene djece koja imaju prebivalište na teritoriji lokalne uprave prikazano po godinama, DZ

2016	172
2017	159
2018	133
2019	153
2020	136

Tabela 5. Broj djece po uzrasnim grupama, DZ

0-3	381
4-6	326
7-14	1218
15-18	573

Mrežu obrazovnog sistema u Prijestonici Cetinje čine 1 predškolska ustanova, 4 osnovne i 3 srednje škole. Osnovnu školu pohađa 1267 djece, srednju 579 djece, dok je 586 djece u predškolskoj ustanovi.

Tabela 6. Broj djece u predškolskoj ustanovi³

2018/2019	612
2019/2020	614
2020/2021	613

Tabela 7. Broj učenika u osnovnim školama

2018/2019	1229
2019/2020	1248
2020/2021	1287

Tabela 8. Broj učenika u srednjim školama

2018/2019	615
2019/2020	577
2020/2021	592

³Školska statistika, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta Crne Gore

Tabela 9. Podaci o broju učenika na teritoriji Prijestonice Cetinje

Školska 2021/22 godina	Broj učenika	Broj učenika koji pohađaju nastavu po posebnim obrazovnim programima
OŠ "Njegoš"	666	4
OŠ "Lovčenski partizanski odred"	582	3
OŠ "Šunjo Pešikan" Trešnjevo	10	-
OŠ "Boro Vukmirović" R. Crnojevića	9	-
Gimnazija Cetinje	214	-
Srednja stručna škola	260	2
Srednja likovna škola "Petar Lubarda"	105	3
JPU "Zagorka Ivanović"	586	5

POSTOJEĆI KAPACITETI

Sekretarijat za lokalnu samoupravu i društvene djelatnosti

Sekretarijat za lokalnu samoupravu i društvene djelatnosti kao organ lokalne uprave, pored ostalih poslova definisanih članom 7 Odluke o organizaciji i načinu rada organa lokalne uprave Prijestonice („Sl. list CG – opštinski propisi“ br. 37/20), bavi se uređivanjem odnosa i obezbjeđivanjem primjene propisa i drugih akata iz oblasti socijalne i dječje zaštite: kućna njega i kućna pomoć starim i invalidnim licima, staranje o ostvarivanju njihovih prava iz ove oblasti, vođenje postupka za rješavanje stambenih pitanja lica u stanju socijalne potrebe, praćenje namjenskog korišćenja stanova dodijeljenih licima u stanju socijalne potrebe, vođenje postupka za ostvarivanje prava na jednokratne novčane pomoći i pomoć u kući, staranje o ostvarivanju dječje zaštite, koja se odnosi na odmor i rekreaciju, smještaj i ishranu djece, obezbjeđivanje poklon-paketa za novorođenčad i drugih dodatnih oblika dječje zaštite, koje propiše Prijestonica. Takođe, u nadležnosti sekretarijata je i organizovanje poslova koji se odnose na prevenciju bolesti zavisnosti, organizovanje poslova koji se odnose na ljudska i manjinska prava kao i na rodnu ravnopravnost na nivou Kancelarije u okviru Sekretarijata.

U okviru Sekretarijata za lokalnu samoupravu i društvene djelatnosti Prijestonice Cetinje djeluje pet mjesnih kancelarija, dok je rad organizovan kroz tri organizacione jedinice: Odjeljenje za sistem lokalne samouprave i društvene djelatnosti, Odjeljenje za upravljanje ljudskim resursima i Odjeljenje za građanska stanja, mjesne zajednice, mjesne kancelarije, opšte i administrativne poslove. U oblasti socijalne i dječje zaštite najveći dio socijalnih potreba stanovništva servisira se preko

jednokratnih novčanih pomoći. U izvještajnom periodu⁴ odobreno je ukupno 168 zahtjeva. Jednokratna novčana pomoć u 2020. godini, dodijeljena je u ukupnom iznosu od 16.070,00€.

Tabela 10. Jednokratne novčane pomoći po mjesecima 2020. godina

Mjesec	Broj odobrenih zahtjev	Iznos
Januar	9	1000
Februar	18	2220
Mart	11	900
April	20	1650
Maj	21	1700
Jun	22	2550
Jul	12	1000
Avgust	7	650
Septembar	9	750
Oktobar	14	1350
Novembar	16	1000
Decembar	9	1300
Ukupno	168	16.070,00 €

Pravo na novčanu naknadu za novorođeno dijete shodno uslovima propisanim Odlukom o oblicima socijalne i dječje zaštite, ostvarilo je u 2020. godini 162 lica, a novčana sredstva izdvojena za to pravo su 57.050,00 €.

Tabela 11. Odobreni iznosi naknada za novorođenčad po mjesecima 2020. godine

Januar	3850€
Februar	5950€
Mart	3500€
April	2450€
Jun	8400€
Jul	5950€
Avgust	3850€
Oktobar	2800€
Novembar	15050€
Decembar	5250€
Ukupno	57.050,00€

Pravo na jednokratnu pomoć za porodilje koje se nalaze na evidenciji ZZZCG, shodno uslovima propisanim Odlukom o oblicima socijalne i dječje zaštite, ostvarilo je u 2020. godini 55 žena u iznosu od 19.250,00 eura.

⁴Izvještaj o radu Sekretarijata za lokalnu samoupravu i društvene djelatnosti za 2020. godinu

Tabela 12. Odobreni iznosi jednokratne pomoći za porodilje po mjesecima 2020.godine

Jednokratne novčane pomoći za porodilje	
Januar	700€
Februar	1400€
Mart	700€
April	700€
Jun	4200€
Jul	1750€
Avgust	1750€
Oktobar	1750€
Novembar	5250€
Decembar	1050€
Ukupno	19.250,00€

Ukupni odobreni iznos socijalnih davanja po osnovu jednokratnih novčanih pomoći, naknada za novorođenčad i jednokratnih pomoći porodiljama, u 2020. godini je 92.370,00€.

Tokom 2020. godine Sekretarijat je na osnovu mišljenja Komisije za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama, donio 4 rješenja o usmjeravanju djece.

Sekretarijat za lokalnu samoupravu i društvene djelatnosti je dao pozitivno mišljenje na 2 zahtjeva za sufinansiranje bruto plata lica sa invaliditetom i pripremio ugovore o sufinansiranju jedne trećine bruto zarada lica sa invaliditetom, na period od 6 mjeseci za jedno lice i ugovor na period od 4 mjeseca za drugo lice. Ukupna finansijska sredstva koja je shodno pomenutim Ugovorima uplatila Prijestonica po ovim osnovima u 2020. godini iznose 1.670,00 €.

Kancelarija za ljudska i manjinska prava i prevenciju bolesti zavisnosti je zbog novonastale situacije prouzrokovane pandemijom Covid -19 radila veoma skromnim kapacitetom koji se najviše odnosi na nepostojanje budžetskih sredstava za implementaciju Lokalnog akcionog plana za postizanje rodne ravnopravnosti na teritoriji Prijestonice za period 2020-2021.

Kada je u pitanju rad Kancelarije o rodno zasnovanom nasilju, naredni period je posvećen edukovanju zaposlenih i rukovodnog kadra u institucijama o ključnim konceptima iz oblasti rodne ravnopravnosti i njihovim obavezama iz oblasti rodne ravnopravnosti u skladu sa zakonom. Zatim će se kroz obuku državnih službenika/ca omogućiti bolje razumijevanje pojma i sadržaja rodno odgovornih javnih politika, obaveza vezanih za pojedine organe, razumijevanje rodno odgovornog budžeta, kao i međuinstitucionalnu i međusektorsku saradnju.

Pri realizaciji mjera iz sfere socijalne politike, Sekretarijat je saradivao sa Centrom za socijalni rad i drugim institucijama, organizacijama, te predstavnicima civilnog sektora.

JU Centar za socijalni rad za Prijestonicu Cetinje

Centar za socijalni rad odlučuje o pravima iz socijalne i dječje zaštite i može ga osnovati samo država, kao javnu ustanovu, za teritoriju jedne ili više opština. Centar za socijalni rad: obavlja procjenu stanja, potreba, snaga i rizika korisnika i drugih lica značajnih za korisnika, procjenu podobnosti staraoca, hranitelja i usvojioca, izradu i praćenje individualnih planova usluga, rješava u prvom stepenu o zahtjevima za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite, preduzima mjere, pokreće i učestvuje u sudskim i drugim postupcima, vodi evidencije i stara se o čuvanju dokumentacije korisnika i obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom. Osim navedenih poslova Centar za socijalni rad pokreće, razvija i učestvuje u realizaciji strategija, planova i programa koji doprinose zadovoljavanju potreba građana i saraduje sa organima državne uprave, opštine i drugim organizacijama u oblasti socijalne i dječje zaštite na teritoriji opštine za koju je osnovan.

Poslovi iz nadležnosti Centra obavljaju se u okviru službi i to:

- 1) Služba za djecu i mlade, odrasla i stara lica, materijalna davanja i pravne poslove,
- 2) Služba za finansijsko-administrativne i tehničke poslove.

Na ime novčane naknade po osnovu materijalnog obezbijedenja u 2020. godini isplaćeno je 194.192,21€, po osnovu lične invalidnine 261.865,77€, dokje za dodatak za njegu i pomoć drugog lica izdvojeno 653.998,59€. Za pravo na povlastice na putovanja lica sa invaliditetom za 2020. godinu za Prijestonicu Cetinje, izdvojeno je 36.156,10 €, za naknadu roditelju ili staratelju-njegovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine 208.220,66€, troškove sahrane 1.481,55€ i za isplatu jednokratnih novčanih pomoći tokom 2020.godine utrošena su sredstva u iznosu od 12.200,00 €.

Tabela 13. Prikaz broja korisnika prava na osnovna materijalna davanja u socijalnoj i materijalna davanja u dječjoj zaštiti za 2020. godinu

Vrsta materijalnog davanja	2020.god.	Vrsta materijalnog davanja	2020.god.
Materijalno obezbjeđenje	171	Nadoknada za novorođeno dijete	153
Lična invalidnina	120	Dodatak za djecu	263
Dodatak za njegu i pomoć drugog lica	770	Pomoć u vaspitanju i obrazovanju djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama – troškovi prevoza	42
Povlastice na putovanja lica sa invaliditetom	257	Refundacija naknade zarade i naknade zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo	77
Naknada roditelju ili staratelju – njegovatelju lica koje je korisnikličneinvalidnine	83	Naknada po osnovu rođenja djeteta	61
Zdravstvena zaštita	21	Refundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena	1
Troškovi sahrane	4		
Jednokratna novčana pomoć	170		

Tabela 14. Prikaz djece i mladih smještenih u hraniteljske porodice prema polu i vrsti smještaja na dan 31.12.2020. godine:

Broj djece/mladih	Broj	Muško	Žensko
Broj djece/mladih na standardnom hraniteljstvu	18	8	10

Prema podacima CSR, sredinom novembra 2021. godine, 18 djece je na evidenciji CSR, koja koriste pravo na ličnu invalidninu, dok ih je 11 korisnika dodatka za njegu i pomoć drugog lica.

Tabela 15. Prikaz broja djece na evidenciji DZ po smetnjama u razvoju

Djeca sa fizičkim smetnjama u razvoju	15
Djeca sa senzornim smetnjama	7
Djeca sa intelektualnim smetnjama	5
Djeca sa mentalnim smetnjama	5
Djeca sa kombinovanim smetnjama	12

Tabela 16. Broj djece i mladih sa smetnjama u razvoju koja preko CSR koriste usluge smještaja u ustanovama u Crnoj Gori i van Crne Gore na dan 31.12.2020. godine

Ustanova socijalne i dječje zaštite	Broj korisnika	Pol	
		Muški	Ženski
JU Centar za dnevni boravak djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom u Prijestonici	16	12	4
Ustanova za decu i mlade "Sremčica"	1	1	0
Ukupno	17	13	4

Stručni radnici Centra su u toku 2020. godine, na zahtjev Osnovnog suda u Cetinju, učestvovali u 35 postupaka za djelimično ili potpuno oduzimanje poslovne sposobnosti. Od navedenog broja, 28 postupaka su se odnosili na preispitivanje ranije oduzete poslovne sposobnosti, dok je 7 postupaka vođeno po novim zahtjevima iz 2020. godine.

Institucionalni smještaj

Preko JU Centar za socijalni rad za Prijestonicu Cetinje na kraju 2020. godine uslugu institucionalnog smještaja u Crnoj Gori koristilo je 16 lica i to: 7 smještenih u JU Dom starih „Grabovac“ Risan, 4 smještenih u JU Dom starih „Bijelo Polje“ Bijelo Polje, 4 smještenih u JU Zavod „Komanski most“ Podgorica i 1 lice, odnosno dijete smješteno u JU Dječji dom „Mladost“ Bijela.

Tabela 17. Prikaz korisnika institucionalnog smještaja na kraju 2020. godine:

Ustanova socijalne i dječje zaštite	Broj korisnika	Pol	
		Muški	Ženski
JU Dom starih "Grabovac" Risan	7	3	4
JU Dom starih "Bijelo Polje" Bijelo Polje	4	0	4
JU Zavod Komanski Most	4	2	2
JU Dječji dom "Mladost" Bijela	1	0	1
Ukupno	16	5	11

Kada su u pitanju podaci o starijim korisnicima, njih 101 je korisnik prava na ličnu invalidninu, a 75 korisnika prava na dodatak na dodatak na njegu i pomoć drugog lica. Takođe, njih 7 koristi materijalno obezbjeđenje.

Nasilje u porodici

U 2020. godini CSR direktno nije prijavljen ni jedan slučaj nasilja u porodici. Međutim, u skladu sa Protokolom o postupanju, prevenciji i zaštiti nad ženama i nasilja u porodici koji je stupio na snagu 01.01.2019. godine, CSR je primio 11 prijavi nasilja u porodici od strane drugih institucija i organizacija (Policije, Osnovnog državnog tužilaštva, Suda za prekršaje, NVO, drugih CSR). Dakle, u okviru ukupno 11 registrovanih prijavi nasilja u porodici u toku 2020. godine, bilo je 11 direktnih žrtava (6 žena, 4 muškarca, 1 dijete) i 6 indirektnih žrtava (djeca kao svjedoci). Među najzastupljenijim oblicima nasilja koji su prijavljivani bili su: fizičko i psihičko nasilje.

Tabela 18. Nasilje u porodici za 2020. godinu prema evidenciji CSR

Broj prijavljenih slučajeva nasilja u porodici		11
Žrtve porodičnog nasilja	Žene	6
	Muškarci	4
	Djeca	1

Tabela 19. Nasilje u porodici za 2020. godinu prema evidenciji MUPa

Broj prijavljenih slučajeva nasilja u porodici		19
Žrtve porodičnog nasilja	Žene	14
	Muškarci	3
	Djeca	1
Broj slučajeva procesuiranih kroz krivični postupak		8
Broj slučajeva procesuiranih kroz prekršajni postupak		11

U Osnovnom državnom tužilaštvu u Cetinju, u 2021. godini do 17.11 zbog krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici iz člana 220 Krivičnog zakonika Crne Gore, u radu su prijave protiv 13 lica.

Prema podacima SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić, tokom perioda 01.01.2020. godine do 31.12.2020.godine 24 poziva je upućeno iz Prijestonice Cetinje.

Tabela 20. Prikaz oblika zaštite djece iz porodica sa poremećenim odnosima u 2020. godini, CSR

Oblici zaštite	Broj slučajeva
Razvod braka - izvještaj Osnovnom sudu	5
Postupci u vezi izdržavanja i kontaktiranja roditelja i djece	4
Poremećeni bračni i porodični odnosi	5
Ukupno:	14

Maloljetnička delikvencija

Tokom 2020. godine JU Centru za socijalni rad prijavljeno je 41 prekršajna i 8 krivičnih djela, čiji su počinioci bili maloljetnici.

Tabela 21. Prikaz podnijetih zahtjeva u 2020. godini:

Maloljetnička delikvencija	
Podnosioci zahtjeva	Broj slučajeva
Sud za prekršaje	41
Osnovno državno tužilaštvo - Cetinje	7
Viši sud u Podgorici	1
Ukupno	49

JU Centar za dnevni boravak djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom u Prijestonici Cetinje

JU Centar za dnevni boravak Cetinje kao ustanova socijalne i dječije zaštite, osnovan je novembra 2013. godine. Osnovna namjena Centra je unapređenje kvaliteta života djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom na nivou lokalne zajednice. Centar raspolaže izuzetnim prostornim i kadrovskim potencijalom, dok su prostorije Centra moderno opremljene sredstvima za rad: profesionalnim spravama, aparatima, raznim pomagalicama i rekvizitima, kao i didaktičkom opremom za realizaciju raznih aktivnosti u skladu sa uzrastom, sposobnostima i interesovanjima korisnika.

U pružanju usluga, Centar njeguje interdisciplinarni pristup. U neposredan rad sa korisnicima uključena su stručna lica različitih profila, dok se rad sa korisnicama realizuje se kroz planske individualne i grupne aktivnosti.

Usluge JU Centar za dnevni boravak Cetinje u 2020. godini, koristio je 21 korisnik. Korisnici su podijeljeni u grupe prema uzrastu i stepenu potrebne podrške. Dvije grupe korisnika čine odrasla lica sa invaliditetom. Posebnu grupu čine djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju, koja pohađaju vaspitno obrazovne ustanove, a potrebna im je dodatna stručna pomoć i podrška, te stoga koriste usluge Centra u

okviru poludnevnog boravka. Uslugu cjelodnevnog boravka koristilo je 8, dok je uslugu poludnevnog boravka koristilo 13 korisnika.

Tabela 23. Ukupan broj djece i mladih sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom, koja su koristila usluge Centra na kraju oktobra 2021.god.

Broj	Muskog pola	Ženskog pola	do 18	18-27	27+
24	16	8	15	4	5

Zavod za zapošljavanje Crne Gore-PJ Prijestonica Cetinje

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je pravno lice koje ima status državnog fonda i obavlja djelatnost koja obuhvata poslove u vezi sa zapošljavanjem utvrđene Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, drugim propisima i Statutom Zavoda, kao poslove iz prenesene nadležnosti.

Kada je u pitanju Prijestonica Cetinje, na dan 17.11.2021. godine, na ZZZCG registrovano je 1511 lica od kojih 843 žene i 668 muškaraca.

Tabela 22. Nezaposlena lica po polu i nezaposlena lica sa invaliditetom po polu na dan 17.11.2021.god.

Ukupno	Žene	Muškarci	Lica sa invaliditetom		
			Ukupno	Žene	Muškarci
1511	843	668	77	39	38

Komisija za profesionalnu rehabilitaciju ZZZCG, za laki invaliditet kategorisala je 34 lica, umjereni invaliditet 12 lica i za teški invaliditet 7 lica. Za Invalid rada II i III kategorije (IR)-kategorisano je 12 lica i za Kategorisana omladina (KO)-9 lica.

Tabela 23. Broj kategorisanih lica ZZZCG po vrsti invaliditeta

Laki invaliditet od 20%-49%	34
Umjereni invaliditet od 50%-79%	12
Teški invaliditet od 80%-100%	7
Invalid rada II i III kategorije	12
Kategorisana omladina	9

Lica sa invaliditetom koja su na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore imaju pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, u skladu sa zakonom; novčanu pomoć i naknadu troškova prevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja i uključivanja udruge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, u skladu sa zakonom i aktom organa državne uprave nadležnog za poslove rada; jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova, ako zasnuje radni odnos na neodređeno vrijeme van mjesta prebivališta, u skladu sa aktom Ministarstva. Takođe, pravo na profesionalnu

rehabilitaciju može ostvariti nezaposleno lice sa invaliditetom, koje se zbog umanjene radne sposobnosti ne može uspješno uključiti u tržište rada, odnosno, zaposleno lice sa invaliditetom, koje zbog umanjene radne sposobnosti ne može zadržati postojeće zaposlenje ili napredovati u njemu.

JZU Dom zdravlja Prijestonice Cetinje

JZU Dom zdravlja Prijestonice Cetinje je referentni centar primarne zdravstvene zaštite. Kao samostalna ustanova, Dom zdravlja je oformljen 1991, kada dolazi do zvaničnog razdvajanja Medicinskog centra na dvije posebne ustanove: Dom zdravlja i Opštu bolnicu.

Osnovna djelatnost ustanove se sprovodi preko rada 10 timova izabраниh ljekara, od čega 6 timova za odrasle, 3 tima za djecu i 1 tim izabranog doktora za žene. Shodno važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, uspješno funkcionišu i ostali organizacioni dijelovi Doma zdravlja, centri za podršku, a to su: Centar za plućne bolesti i tuberkulozu, Centar za mentalno zdravlje i Mikrobiološka laboratorija. Dana, 12.04.2018. godine, otvoren je i Centar za hemodijalizu.

Shodno planu reorganizacije sekundarnog nivoa zdravstvene zaštite od prije par godina iz okvira Doma zdravlja istupile su dvije organizacione cjeline, a to su Rendgen dijagnostika i Biohemijska laboratorija koje su prešle u nadležnost Opšte Bolnice "Danilo I". Po prvi put su u okviru Doma zdravlja formirana i savjetovališta gdje se pruža mogućnost da se preventivno djeluje u sprečavanju niza zdravstvenih problema. Od savjetovališta rade: Populaciono savjetovalište - u kojem se vrši edukacija iz oblasti prevencije dijabetesa i prevencija hroničnih komplikacija dijabetesa; Savjetovalište za mlade u kojem se kroz razni grupni i individualni zdravstveno vaspitni rad sprovodi program prevencije pušenja i druge aktivnosti interesantne za adolescentski period; Savjetovalište za reproduktivno zdravlje. U sklopu Doma zdravlja funkcionišu i jedinice za podršku koje čine: Jedinica za patronažu, Jedinica za fizikalnu terapiju i Jedinica za sanitetski prevoz.

Dom zdravlja-Cetinje ima i dvije jedinice za specifičnu zdravstvenu zaštitu koju sačinjavaju: Medicina rada i Sportska medicina.

U sklopu Ustanove angažovana su i 3 stomatologa koji pružaju usluge po novom sistemu u organizaciji stomatološke službe.

Timovi izabраниh ljekara obavljaju preglede i u terenskim ambulancama na seoskom području i to u: Rijeci Crnojevića, Njegušima, Čekličima, Bati, Trešnjevku i Čevu; ljekari odlaze prema ustaljenom rasporedu jednom nedjeljno odnosno jednom petnaestodnevno.

Crveni krst Prijestonice Cetinje

Opštinska organizacija Crvenog krsta Prijestonice Cetinje je prepoznatljiv i značajan partner u cjelokupnom životu lokalne zajednice. Crveni krst ostvaruje svoju zaštitnu ulogu na planu brige o najugroženijim kategorijama stanovništva.

U toku 2020.godine uz saradnju mnogobrojnih partnera, obezbijeđene su najneophodnije životne namirnice i sredstva za higijenu. Distribucija pomoći vršena je kontinuirano tokom cijele godine, sa izraženim intezitetom u periodu mart – jun kada su na snazi bile restriktivne mjere kretanja lica. Staračka samohrana domaćinstva su, uslijed preporuka zdravstvenih institucija, određena kao prioritet u distribuciji pomoći kao i lica kojima je izrečena mjera samoizolacije. Za pomenute kategorije lica, volonteri Crvenog krsta Prijestonice su svakodnevno obavljali i trgovinu namirnicama, lijekova i ostalih potrepština. U izvještajnom periodu volonteri OCKP obavili su ukupno 48 nabavki po zahtjevu korisnika. Zbog povećanog broja zahtjeva u pomenutom periodu, rad OCKP je organizovan u dvije smjene, tako da su volonteri i call centar bili dostupni korisnicima naših usluga svakog dana u periodu od 08 – 18h. Distribucija pomoći, u vidu prehrambenih i higijenskih paketa, vršena je najkasnije u roku od 24h od zahtjeva korisnika a za seoska područja uslijed udaljenosti, dva put nedeljno.

Tabela 26. Distribucija pomoći

Kriterijum po kojem je vršena raspodjela pomoći	Broj korisnika
Staračka samohrana domaćinstva	541
Lica u stanju socijalne potrebe na gradskom području	611
Lica u stanju socijalne potrebe na seoskom području	102
Romi	22 (porodice)
Ukupan broj lica obuhvaćen raspodjelom	1222

Jedna od najvažnijih aktivnosti koje sprovodi Crveni krst Crne Gore, u okviru socijalne djelatnosti, jeste briga o starijima. Cilj aktivnosti koje se sprovode za starija lica jeste olakšavanje njihovog svakodnevnog života kroz pružanje usluga socijalne zaštite. U protekloj godini, Crveni krst Prijestonice je angažovanjem 8 gerontodomaćica kontinuirano sprovodio uslugu geronto servisa za 80 korisnika.

Korisnici programa su stara lica preko 65 godina starosti, koji nemaju prihoda ili su oni na niskom nivou; koja žive sama ili sa supružnikom ili nekim kome je takođe potrebna pomoć; koja imaju poteškoća da obavljaju svakodnevne aktivnosti i koja nisu obuhvaćene sličnim vidovima podrške od strane drugih institucija.

Osnovne aktivnosti koje su bile realizovane u okviru geronto servisa su: posjećivanje starih lica i obezbjeđivanje osnovnih usluga: nabavka namirnica, plaćanje računa, pratnja prilikom odlaska kod ljekara, sitni kućni poslovi, manje pomoći oko higijene i slično.

Usluga gerontoservisa našim najstarijim sugrađanima, posebno je bila od značaja u periodu uvođenja mjera restriktivnog kretanja uslijed epidemije i apela zdravstvenih radnika na stariju populaciju da ograniče svoje kretanje i izbjegavaju mjesta visoke frekvencije kretanja.

U okviru programa „Zajedno za inkluziju“, učestvovao je Crveni krst Crne Gore i tretirao ugrožene i osjetljive ciljne grupe, djecu sa posebnim potrebama pomažući njihovoj boljoj socijalizaciji u društvu. Tokom izvještajnog perioda posebna pažnja se posvećivala djeci i omladini sa smetnjama i teškoćama u razvoju Dnevnog centra. Isto je podrazumijevalo obuku volontera Crvenog krsta za prilagođavanje invalidskih kolica njihovim korisnicima, nakon čega su ista donirana pojedinim korisnicima Dnevnog centra. U susret novogodišnjim praznicima, Crveni krst je u saradnji sa

CKCG, djeci i omladini Dnevnog centra uručio poklon paketiće, interesantnog sadržaja.

NVO/OCD

U svrhu razvoja kvalitetnih usluga socijalne i dječje zaštite izrazito je značajna saradnja sa organizacijama civilnog društva, s kojima je uspostavljen uspješni partnerski odnos. OCD kroz pružanje usluga doprinose uklanjanju socijalnih prepreka što vodi ka nesmetanom obavljanju svakodnevnih životnih aktivnosti od značaja za uključivanje u život u zajednici.

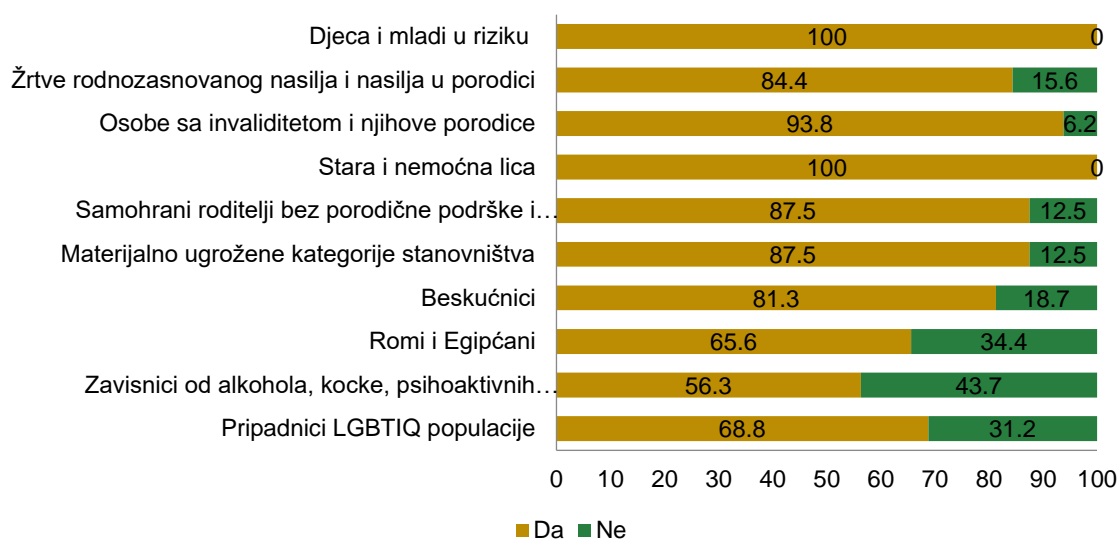
Sledeće organizacije na teritoriji Prijestonice Cetinje djeluju u oblasti socijalne i dječje zaštite: Organizacija gluvih i nagluvih Cetinje, Organizacija slijepih za Cetinje, Udruženje paraplegičara Cetinje, Udruženje roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju – Razvitak Cetinje, Bolji život, Inkluzija Cetinje, Romi iz Zagrablja, Udruženje lica sa tjelesnim invaliditetom Crne Gore.

U Prijestonici Cetinje postoje 2 licencirana pružaoca usluga socijalne i dječje zaštite i to: JU Centar za socijalni rad Prijestonice Cetinje i JU Centar za dnevni boravak djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom Prijestonice Cetinje.

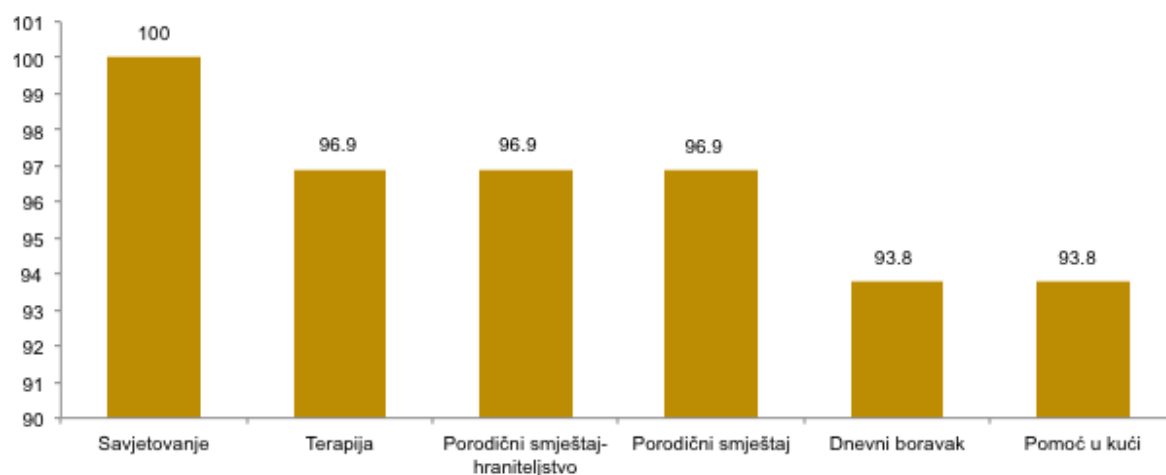
PRIORITETNE GRUPE I USLUGE U OBLASTI SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE

U skladu sa rezultatima anketnog istraživanja, na uzorku od 32 ispitanika, koje ima za cilj prepoznavanje prioriteta u ovoj oblasti i bolju procjenu potreba za uslugama iz socijalne i dječje zaštite u Prijestonici Cetinje, u nastavku su dati grafički prikazi prioriternih grupa u lokalnoj zajednici i prioriternih usluga koje, prema mišljenju većine ispitanika, predstavljaju važan segment podrške korisnicima i njihovim porodicama i kao takve imaju prioritet u odnosu na sve ostale usluge.

Grafik1: Prioritetne grupe u oblasti socijalne i dječje zaštite (u %)

Grafik 2: Najvažnije usluge u oblasti socijalne i dječje zaštite (u %)

U skladu socijalnim grupama koje se posebno štite Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, ciljevima iz strateških dokumenata, kao i rezultatima istraživanja, definisane su prioritetne ciljne grupe i usluge Lokalnog akcionog plana socijalne i dječje zaštite za Prijestonicu Cetinje i to:

PRIORITETNE GRUPE U OBLASTI SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE:

- Djeca i mladi u riziku
- Stara i nemoćna lica
- OSI i njihove porodice
- Samohrani roditelji bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život
- Materijalno ugrožene kategorije stanovništva
- Žrtve rodnozasnovanog nasilja i nasilja u porodici
- Beskućnici
- Romi i Egipćani
- Zavisnici od alkohola, kocke, PAS
- Pripadnici LGBTIQ populacije
- Osobe koje žive sa HIVom

PRIORITETNE USLUGE U OBLASTI SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE:

1. USLUGE PODRŠKE ZA ŽIVOT U ZAJEDNICI

- Dnevni boravak
- Pomoć u kući
- Personalna asistencija
- Stanovanje uz podršku
- Tumačenje i prevođenje na znakovni jezik
- Svratište

2. SAVJETODAVNO-TERAPISJKE I SOCIJALNO-EDUKATIVNE USLUGE:

- Savjetovanje
- Terapija
- SOS telefon
- Medijacija

3. USLUGE SMJEŠTAJA:

- Porodični smještaj – hraniteljstvo
- Porodični smještaj
- Prihvatište – sklonište
- Smještaj u ustanove

AKCIONI PLAN

DJECA I MLADI

Cilj I Unapređenje i razvoj usluga podrške za život u zajednici, savjetodavno-terapijskih zasnovanih i socijalno-edukativnih usluga i usluga smještaja za djecu i mlade u riziku				
Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
1.1. Razviti sistem informisanja javnosti o pravima iz sistema dječje zaštite radi povećanja dostupnosti prava	Sistem informisanja postavljen na portalu Prijestonice Cetinje, CSR i CDB	Prijestonica Cetinje CSR CDB NVO	2022 - 2026	Prijestonica Cetinje CSR CDB
1.2. Usvojiti protokole o saradnji i postupanju na lokalnom nivou za procjenu i zadovoljavanje potreba djece sa smetnjama u razvoju	Usvojeni protokoli o saradnji i postupanju na lokalnom nivou	Prijestonica Cetinje CSR DZ CDB PU OCD NVO	2022 - 2023	Prijestonica Cetinje
1.3. Usvojiti protokole o saradnji i postupanju na lokalnom nivou za procjenu i zadovoljavanje potreba djece sa problemima u ponašanju	Usvojeni protokoli o saradnji i postupanju na lokalnom nivou	Prijestonica Cetinje CSR DZ CDB PU OCD NVO	2022 - 2023	Prijestonica Cetinje
1.4. Unaprijediti obezbjedjenje usluge dnevnog boravka za djecu sa smetnjama u razvoju kroz pružanje dodatne stručne pomoć	Broj korisnika usluge Potpisan memorandum CDB, CSR, škole i vrtić	Prijestonica Cetinje CSR CDB SKOLE VRTIC	2022-2024	Prijestonica Cetinje CSR

1.5. Uspostaviti integrisane usluge kroz saradnju izmedju Doma zdravlja, Prijestonice Cetinje, vrtića, osnovnih škola, Centra za dnevni boravak, CSR, NVO	Broj korisnika Usaglašenost IROP-a, IPU, IPR	Prijestonica Cetinje CSR CDB DZ Vrtić Osnovne škole	2022-2024	Prijestonica Cetinje CSR Dom zdravlja Donatorska sredstva
1.6. Unaprijediti savjetodavno-terapijske i socijalno- edukativne usluge za djecu sa smetnjama u razvoju	Broj korisnika usluge	NVO PU	2023-2025	Prijestonica Cetinje Donatorska sredstva
1.7. Uspostaviti savjetodavno-terapijske i socijalno – edukativne usluge za djecu sa problemima u ponašanju	Broj korisnika usluge	NVO PU	2023-2025	Prijestonica Cetinje Donatorska sredstva
1.8. Uspostaviti savjetodavno-terapijske i socijalno – edukativne usluge za djecu sa iskustvom nasilja u porodici	Broj korisnika usluge	CSR PU	2023-2025	Prijestonica Cetinje Donatorska sredstva
1.9. Uspostavljanje savjetodavno-terapijske i socijalno- edukativne usluge djeci i porodici za učešće u krivičnom i prekršajnom postupku za zaštitu prava djeteta u skladu sa Instambulskom konvencijom	Broj korisnika usluge	CSR PU	2023-2025	Prijestonica Cetinje Donatorska sredstva
1.10. Razvijanje stručnih kapaciteta profesionalaca, kroz organizovanje obuka, koji rade sa djecom žrtvama nasilja u porodici	Obučene ciljne grupe na nivou lokalne samouprave Broj obučenih profesionalaca	Prijestonica Cetinje CSR MUP OŠ i SŠ Osnovni sud Osnovno	2022-2024	Prijestonica Cetinje Donatorska sredstva

		tužilaštvo NVO		
1.11. Uspostaviti uslugu pomoć u kući za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju	Broj korisnika usluge	Prijestonica Cetinje PU OCD NVO	2023- 2025	Prijestonic a Cetinje Donatorsk a sredstva
1.12. Interesorskim djelovanjem Prijestonice Cetinje, CSR, DZ, formirati jedinstvenu bazu podataka za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju	Formirana baza podataka Broj djece sa smetnjama u razvoju Broj mladih sa smetnjama u razvoju	Prijestonica Cetinje CSR DZ OCD NVO ZZZCG	2022- 2024	Prijestonic a Cetinje
1.13. Uspostaviti uslugu stanovanja uz podršku za mlade bez roditeljskog staranja	Broj korisnika usluge stanovanja uz podršku	Prijestonica Cetinje PU OCD NVO	2023- 2024	Prijestonic a Cetinje Donatorsk a sredstva
1.14. Unaprijediti uslugu porodičnog smještaja-hraniteljstva	Broj hraniteljskih porodica Broj djece na smještaju	PU CSR OCD NVO	2023- 2024	CSR Prijestonic a Cetinje Donatorsk a sredstva
1.15. Edukacija o vršnjakom nasilju u osnovnim i srednjim školama	Broj edukacija	Prijestonic a Cetinje OŠ SŠ MUP CZSR Tužilaštvo NVO	U kontinu itetu	Prijestonic a Cetinje NVO Donatorsk a sredstva
1.16. Uspostavljanje usluge savjetovanja za djecu i mlade koji koriste PAS	Broj korisnika usluge savjetovanja	PU OCD NVO	2023 - 2025	Prijestonic a Cetinje NVO
1.17. Obuka stručnih radnika, koji će se specijalizovati za rad sa korisnicima PAS	Broj stručnih radnikakoji su prošli obuku	Prijestonic a Cetinje CSR DZ	2022 - 2024	Prijestonic a Cetinje NVO CSR DZ Donatorsk a sredstva

1.18. Psihosocijalni tretman i grupna terapija sa pacijentima korisnicima PAS i članovima porodica	Broj pacijenata i broj članova porodica koji su prošli tretman i terapiju	Dom zdravlja	2022 - 2024	Dom zdravlja
1.19. Obezbijediti psihološku podršku roditeljima djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju	Obezbjeđena podrška psihologa Broj korisnika	Prijestonica Cetinje DZ CDB CSR Škole Vrtići, NVO OCD	2022-2024	Prijestonica Cetinje DZ OCD CDB CSR Škole Vrtići, NVO
1.20. Informisanje javnosti o postojanju i radu Komisije i procedurama za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama	Broj informisanih roditelja Broj objavljenih informativnih sadržaja	Prijestonica Cetinje CSR	2022 - 2024	Prijestonica Cetinje
1.21. Stvaranje uslova za pokretanje usluge predah roditeljstvu	Izvršena analiza potreba za uslugu predah roditeljstvu Pilotiranje usluge	Prijestonica Cetinje PU NVO	2024 - 2026	Prijestonica Cetinje PU NVO

Cilj II Unapređenje stepena zaštite od zlostavljanja i zanemarivanja

Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
2.1. Organizovati kampanje u cilju informisanja žena i djece o porodičnom nasilju	Broj kampanja	Prijestonica Cetinje CSR PU OCD NVO	2022 -2023	Prijestonica Cetinje NVO Donatorska sredstva
2.2. Informisati žene i djecu o porodičnom nasilju, o insitucijama koje pružaju zaštitu i kontaktima tih institucija, uslugama besplatne pravne pomoci	Broj informativnih dana	Prijestonica Cetinje MUP CSR Osnovni sud, Tužilaštvo, NVO	2022-2023	Prijestonica Cetinje NVO PU Donatorska sredstva

2.3. Uspostaviti savjetodavno - terapijske i socijalno-edukativne usluge (SOS-telefoni, savjetovanje, terapija i dr) za djecu i žene žrtve nasilja u porodici	Broj uspostavljenih usluga Broj korisnika	PU OCD NVO	2023-2025	Prijestonica Cetinje NVO PU Donatorska sredstva
2.4. Obezbijediti Prihvatište-sklonište pri hitnim intervencijama	Broj stambenih jedinica Broj korisnika	PU NVO CSR	2023-2026	Prijestonica Cetinje Donatorska sredstva
2.5. Organizovati kampanje u cilju sprečavanja ugovorenih brakova	Broj kampanja	Prijestonica Cetinje CSR NVO	2022 -2023	Prijestonica Cetinje NVO Donatorska sredstva

MATERIJALNO UGROŽENA LICA

Cilj III Unapređenje materijalnih davanja u oblasti socijalne i dječije zaštite				
Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
3.1. Praćenje broja korisnika materijalnih davanja	Broj korisnika MO, DNJP, LI, JNP, DD, NZD i dr	Prijestonica Cetinje CSR	U kontinuitetu	Nisu potrebna sredstva
3.2. Izrada individualnih planova aktivacije za radno sposobne korisnike MO	Broj individualnih planova aktivacije	CSR ZZZCG	U kontinuitetu	Nisu potrebna sredstva
3.3. Obezbijediti subvencije u plaćanju komunalnih usluga koje pružaju javna preduzeća čiji je osnivač Prijestonica za korisnike materijalnog obezbjeđenja	Broj korisnika	Prijestonica Cetinje	2022-2026	Prijestonica Cetinje

3.4. Mapiranje potreba za uspostavljanje usluge narodne kuhinje	Broj korisnika	Prijestonica Cetinje CSR CK	2023-2024	Prijestonica Cetinje
---	----------------	-----------------------------------	-----------	----------------------

STARIJA LICA

Cilj IV Uspostavljene, dostupne usluge podrške za život u zajednici i savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge za starija lica				
Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
4.1. Informisanje starijih lica o pravima iz socijalne i dječije zaštite.	Broj brošura, letaka	Prijestonica Cetinje CSR NVO	2022 - 2024	Prijestonica Cetinje NVO Donatorska sredstva
4.2. Ojačati uslugu dnevnog boravka za starija lica	Broj korisnika	PU CSR	U kontinuitetu	PU Donatorska sredstva
4.3. Uspostaviti savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge za starija lica	Broj usluga	Prijestonica Cetinje NVO PU	2023 - 2025	Prijestonica Cetinje NVO Donatorska sredstva
4.4. Uspostaviti integrisane usluge starijim licima, posebno na seoskom području	Broj korisnika Broj usluga	Prijestonica Cetinje CSR, NVO, PU JUSDZ, JUZZ, UP	2023 - 2025	Prijestonica Cetinje OCD NVO Donatorska sredstva
4.5. Razvijanje programa obuka za podsticaj starijih i mladih za volontersko angažovanje	Broj održanih obuka Broj polaznika	Prijestonica Cetinje OOCK	2022-2024	OOCK
4.6. Uključiti volontere u pružanju usluga starijim licima	Broj volontera	Prijestonica Cetinje NVO CK	U kontinuitetu	Nisu potrebna sredstva

4.7. Utvrditi kriterijume i mjerila za formiranje cijena usluge za starija lica koje finansira opština i donijeti cijene koštanja usluga	Utvrdeni kriterijumi i mjerila Utvrđena cijena	Prijestonica Cetinje PU OCD NVO	2022 - 2024	Prijestonica Cetinje
--	---	--	-------------	----------------------

OSOBE SA INVALIDITETOM

Cilj V Uspostavljene i dostupne usluge podrške za život u zajednici i savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge za osobe sa invaliditetom				
Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
5.1 Informisanje osoba sa invaliditetom o pravima iz socijalne i dječije zaštite.	Broj brošura, letaka	Prijestonica Cetinje CSR NVO	2022 -2025	Prijestonica Cetinje NVO
5.2. Uspostavljanje usluge personalne asistencije	Broj korisnika Broj PU	PU	2022 -2025	Prijestonica Cetinje NVO PU Donatori
5.3. Unaprijediti uslugu dnevnog boravka za osobe sa invaliditetom starije od 27 godina	Broj korisnika usluge	Prijestonica Cetinje CSR CDB	U kontinuitetu	Prijestonica Cetinje CSR Donatorska sredstva
5.4. Uspostaviti savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge za osobe sa invaliditetom i članove porodice	Broj usluga Broj članova porodice	Prijestonica Cetinje NVO	2022 -2024	Prijestonica Cetinje NVO
5.5. Uspostaviti integrisane usluge za osobe sa invaliditetom	Broj korisnika Broj usluga	Prijestonica Cetinje CSR NVO PU JUSDZ JUZZ UP	2023 - 2025	Prijestonica Cetinje OCD NVO Donatorska sredstva
5.6. Interesorskim djelovanjem Prijestonice Cetinje, CSR, DZ, ZZZCG, Fond PIO, formirati jedinstvenu bazu	Formirana baza podataka	Prijestonica Cetinje CSR	2023. godine	Prijestonica Cetinje CSR

podataka OSI	Broj OSI	DZ OCD NVO		DZ
5.7. Sprovođenje istraživanja o položaju osoba sa mentalnim poteškoćama u lokalnoj zajednici	Rezultati istraživanja	Prijestonica Cetinje NVO	2023-2025	Prijestonica Cetinje Donatorska sredstva

RE POPULACIJA

Cilj VI Unapređenje položaja pripadnika/ca Romske i Egipćanske populacije				
Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
6.1. Organizovanje edukativne radionice o značaju osnovnog obrazovanja, zdravstvene zaštite sa akcentom na vakcinisanje maloljetne djece i značaju reproduktivnog zdravlja	Održana edukativna radionica, Broj polaznika	Prijestonica Cetinje Škole Dom zdravlja	2022-2025	Prijestonica Cetinje Donatorska sredstva
6.2. Informisati i edukovati pripadnike RE populacije o uslugama iz domena socijalne i dječije zaštite	Broj informisanih lica Broj porodica	Prijestonica Cetinje CSR CK NVO	2022-2025	Prijestonica Cetinje CSR CK
6.3. Informisati žene i djecu o porodičnom nasilju, insitucijama koje pružaju zaštitu i kontaktima tih institucija	Broj informativnih dana	Prijestonica Cetinje MUP CSR NVO	2022-2025	Prijestonica Cetinje Donatori
6.4. Organizovanje kampanje o informisanju javnosti o romskom identitetu	Realizovana kampanja	Prijestonica Cetinje NVO	2022-2024	Prijestonica Cetinje Donatorska sredstva

LGBTQ POPULACIJA

Cilj VII Umanjiti rizik od socijalne isključenosti LGBTIQ osoba				
Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
7.1. Diskusija na temu socijalne isključenosti i ljudskih prava povodom 10. decembra – Dana ljudskih prava (a koja uključuje i segment posvećen ljudskim pravima LGBTIQ osoba)	Ojačan senzibilitet okruženja prema LGBTIQ osobama Minimum jedna diskusija godišnje	Prijestonica Cetinje u saradnji sa CSR OCD NVO	2023-2025	Sredstva nisu potrebna
7.2. Ojačati kapacitete i promovisati antidiskriminatorno ponašanje kroz sprovođenje obuka za: predstavnike lokalne samouprave, policijskih, socijalnih i inspeksijskih službi i drugih državnih organa zaduženih za pružanje usluga socijalne zaštite i zaštite od diskriminacije na lokalnom nivou.	Obučene ciljne grupe na nivou lokalne samouprave Minimum 15 učesnika obuke	NVO	2022-2025	Prijestonica Cetinje, biznis sektor, donatori, donatori kroz budžete organizacija civilnog društva, državni budžet
7.3. Edukacija na temu seksualne orijentacije i rodnog identiteta u obrazovanju, u srednjim školama	Broj edukacija	Prijestonica Cetinje SŠ NVO	2022-2025	Prijestonica Cetinje NVO Donatorska sredstva
7.4 Jačanje kompetencija nenasilja i nediskriminacije	Broj i vrsta sprovedenih aktivnosti (obuke, sastanci,	Prijestonica Cetinje u saradnji sa organizacijama civilnog društva i	Kontinuirano kroz sve 4 godine realizacije plana	Prijestonica Cetinje biznis sektor,

među mladima u osnovnoj i srednjim školama u Prijestonici Cetinje	istraživanja i sl.); Minimum 30 učesnika/ca (mladih) godišnje.	osnovnim i srednjim školama u Prijestonici Cetinje		donatori, donatori kroz budžete OCD, državni budžet
7.5 Institucijalizacija odnosa zdravstvenih vlasti na lokalnom nivou (Dom zdravlja i Opšta bolnica) sa LGBTIQ zajednicom kroz potpisivanje Memoranduma o saradnji.	Potpisan Memorandum o saradnji između zdravstvenih institucija u Prijestonici Cetinje i organizacija civilnog društva.	Zdravstvene institucije i OCD koje se bave ljudskim pravima LGBTIQ osoba u saradnji sa Prijesticom Cetinje	2022	Nisu potrebna sredstva
7.6 Organizovana obuka odbornika Skupštine Prijestonice Cetinje u vezi sa ljudskim pravima LGBTIQ osoba.	Organizovana jedna obuka; Obuhvaćeno najmanje 15 odbornika/ca; Broj obuhvaćenih političkih partija	OCD u saradnji sa Prijesticom Cetinje i Ministarstvom pravde, ljudskih i manjinskih prava	2022-2023	Prijestonica Cetinje, biznis sektor, donatori, donatori kroz budžete OCD, državni budžet

HIV/AIDS

Cilj VIII Uspostavljanje saradnje između aktera na lokalnom nivou u cilju uspostavljanja ili unapređenja usluga koje se odnose na HIV/AIDS ili osobe koje žive sa HIV-om

Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
8.1 Potpisan memorandum o saradnji između Prijestonice Cetinje, NVO koje se bave HIV/AIDS-om, te osobama/mladima koje žive sa HIV-om	Potpisan memorandum o saradnji	Prijestonica Cetinje	Drugi kvartal prve godine implementacije plana	Sredstva nisu potrebna

8.2 Organizovanje periodičnih sastanaka Prijestonice Cetinje, NVO koje se bave HIV/AIDS-om i osobama/mladima koje žive sa HIV-om, CSR i relevantnih zdravstvenih ustanova	Organizovana minimum tri sastanka za period od godinu dana	Prijestonica Cetinje u saradnji sa OCD, CSR, Dom zdravlja	Kontinuirano (tokom sve četiri godine implementacije plana)	Sredstva nisu potrebna
8.3 Uspostavljanje saradnje sa turističko-ugostiteljskim sektorom na lokalnom nivou u cilju postavljanja kondom aparata u objektima	Postavljena minimum 2 aparata u najmanje 2 turističko-ugostiteljska objekta	Prijestonica Cetinje	2023-2024	Prijestonica Cetinje, donatori, donatori kroz budžete OCD, državni budžet
8.4. Sprovođenje obuka za socijalne radnike/ce, zdravstvene radnike/ce, službenika/ca lokalne samouprave, o potrebama i servisima neophodnim za osobe/mlade koje žive sa HIV-om	Održana minimum jedna obuka godišnje za socijalne radnike/ce, zdravstvene radnike/ce, službenika/ca lokalne samouprave Minimum 10 obučeni učesnika/ca	Prijestonica Cetinje, OCD, Dom zdravlja, CSR	2022	Prijestonica Cetinje, donatori, donator kroz budžete OCD, državni budžet
8.5 Organizovanje vršnjačkih edukacija u osnovnim i srednjim školama o HIV/AIDS-u i drugim seksualno prenosivim infekcijama, kao i potrebama i servisima neophodnim za osobe/mlade koje žive sa HIV-om	Minimum 2 radionice organizovane u 1 osnovnoj i 1 srednjoj školi	Prijestonica Cetinje u saradnji sa školama i OCD koje rade na lokalnom i nacionalnom nivou u oblasti HIV/AIDS-a, te sa osobama/mladima koji žive sa HIV-om	2024	Prijestonica Cetinje donatori, donatori kroz budžete OCD, državni budžet

8.6 Obilježavanje 1. decembra, svjetskog dana borbe protiv HIV-a.	Sprovedena kampanja za obilježavanje svjetskog dana borbe protiv HIV-a	Prijestonica Cetinje u saradnjisa DPST/domom zdravlja I OCD koje rade na lokalnom I nacionalnom nivou u oblasti HIV/AIDS-a, te sa osobama/mladima koji žive sa HIV-om	Kontinuirano (tokom sve 4 godine realizacije plana)	Prijestonica Cetinje donatori, donatori kroz budžete OCD, državni budžet
---	--	---	---	--

PLAN PRAĆENJA SPROVOĐENJA I PROCJENE USPJEŠNOSTI

Na godišnjem nivou, važno je obezbijediti i neposredno učešće građana/ki u ocjeni sprovođenja plana kao i planiranja budućih prioriteta, i na taj način proces učiniti inkluzivnijim, sa ciljem da se upoznaju i sa rješenjima iz plana i da se čuje njihovo mišljenje i isto uvaži.

U cilju uspješne implementacije Lokalnog akcionog plana socijalne i dječje zaštite u Prijestonici Cetinje 2022- 2026, predstavnici lokalne samouprave, tj. organa lokalne uprave nadležnog za oblast socijalne i dječje zaštite, vršiće eksternu komunikaciju i saradnju sa širim krugom implementatora u svim sektorima.

PR plan uključuje, ali nije limitiran na sljedeće aktivnosti:

- postavljanje Lokalnog plana socijalne i dječje zaštite u Prijestonici Cetinje 2022-2026. godine na sajtu Prijestonice Cetinje;
- slanje pisma svim institucijama na lokalnom nivou o postojanju Lokalnog plana;
- slanje pisma svim organizacijama civilnog društva na lokalnom nivou o postojanju Lokalnog plana;
- slanje pisma svim likvidnim firmama/kompanijama na lokalnom i nacionalnom nivou o postojanju Lokalnog plana sa ciljem da se omogući da oni razviju ili usklade svoje planove društvene odgovornosti u skladu sa potrebama zajednice;

- slanje informacije medijima na lokalnom i nacionalnom nivou o postojanju Lokalnog plana sa ciljem da se informiše šira javnost i potencijalni korisnici socijalnih usluga;
- informisanje nadležnog tijela na nacionalnom nivou o Lokalnom planu i jednom godišnje o rezultatima;
- kroz internet komunikaciju (websajt i sl.) komunicirati sa širom javnošću i ostvariti neposredno učešće u procesu sprovođenja Lokalnog plana.

Sekretarijat za lokalnu samoupravu i društvene djelatnosti Prijestonice Cetine će biti zadužen za praćenje i koordinaciju aktivnostima u sprovođenju i izvještavanju o realizaciji Lokalnog plana socijalne i dječje zaštite za period 2022- 2026. godine.

Ovaj plan predstavlja strateško opredeljenje Prijestonice Cetine, koja kroz svoje aktivnosti i dokumenta želi unaprijediti socijalnu i dječju zaštitu.